

**Govor predsjedateljice Zajedničkog povjerenstva za ljudska prava, prava djeteta, mlade, useljeništvo, izbjeglice, azil i etiku Aleksandre Pandurević na Konferenciji u povodu obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva
17. listopada 2011. Sarajevo**

Dame i gospodo, uvaženi predstavnici međunarodnih i domaćih institucija, dragi gosti, cijenjene kolege:

Danas obilježavamo jedan od onih dana kada, nažalost, moramo sami sebi priznati da je naše društvo u cjelini zakazalo. Rat, tranzicija, recesija, čini mi se, postali su nam stereotipni izgovori za teško ekonomsko stanje u našoj zemlji, nesposobnost sistema i, rekla bih, nepostojanje političke volje, odgovornosti i zrelosti da se suočimo sa gorućim problemom našeg društva – sa siromaštvom.

Zajednička komisija za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, ove godine odlučila se da organizuje ovaj skup povodom obilježavanja 17. oktobra – Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva, koji je Skupština UN ustanovila prije 18 godina, sa željom da iz stanja socijalne beščuti i neodgovornosti pokušamo probuditi sve segmente društva i da uputimo poziv svima da, umjesto nezdravih utakmica koje ovdje često vodimo, a u kojima svi zajedno mnogo gubimo, počnemo da vodimo utakmice – ko je otvorio više radnih mjesta, gdje su penzije veće, gdje mladi imaju bolje uslove za školovanje, gdje je bolji sistem socijalne zaštite itd.

Podsjetiću vas da je 2000.-te godine u BiH bilo 15% siromašnih, 2008.-e 18,2%, a da danas 25 % stanovništva živi ispod granice siromaštva, dok njih 48 posto živi na granici siromaštva. Nažalost, više od četvrtine djece u našoj zemlji živi ispod apsolutne linije siromaštva, a oko 19% ispod relativne. Iako je u našem sistemu osnovno obrazovanje obavezno, postoje i ona djeca koja su uskraćena za to pravo, posebno ona iz romaskih i siromašnih, ruralnih porodica, a oko 20% djece ne pohađa srednju školu.

Istraživanja kažu da dvoje od troje siromašne djece neće vjerovati da je društvo pravedeno. Jer, samo djeca koja su okružena pravednošću, nauče šta je pravda.

Posao ne znači i socijalno-ekonomsku sigurnost. Od 690.000 zaposlenih, njih 45 % živi u siromaštvu, a jedna trećina je uskraćena za plaćene doprinose za penziono i/ili zdravstveno osiguranje. Na plećima posrnule privrede koja se guši pod državnim nametima, i obespravljenih radnika, nalazi se i 550.000 penzionera i 530.000 nezaposlenih.

Podaci Eurostata govore da je prosječna kupovna moć u BiH za 70 odsto slabija od kupovne moći EU.

Ovo je samo dio poražavajuće statistike, koja govori da, s jedne strane, imamo svakodnevno enormno povećanje javne potrošnje, razbacivanje javnog novca na komfor administracije na kojem bi nam pozavidjele i mnoge vlade bogatih evropskih zemalja, a s druge strane imamo armiju nezaposlenih, obespravljenih radnika i ljudi koji su svoj radni vijek ugradili u ovu zemlju a danas im je uskraćena dostojanstvena starost i umiru u siromaštvu.

Treba li nas čuditi što se u odnosu na 1996. godinu procenat mladih ljudi koji žele napustiti zemlju povećao sa 45 na 72 odsto?

U našoj zemlji postoji mnogo jazova, mnogo teško rješivih problema, ali najopasniji jaz jeste onaj između sistema i građana. To je jaz u kojem se sudaraju, s jedne strane: sistemska megalomanija, nepotizam, korupcija i odsustvo svake socijalne i društvene odgovornosti, i, s druge strane: socijalna nepravda, besperspektivnost, siromaštvo, poniženje, društvena izolacija. Ovaj jaz najveća je i najozbiljnija prijetnja budućnosti BiH, koji je, ako se nastavi produbljivati, neminovno vodi u provaliju u kojoj će BiH biti jedina balkanska država van EU.

Građanima BiH nisu potrebna obećanja o "članstvu u EU", niti isprazne priče o "evropskom putu" koje nemaju utemeljenje. U BiH moramo graditi evropske vrijednosti prvenstveno radi nas. Potrebne su nam duboke i strukturne reforme koje će mladima

donijeti perspektivu, radnicima vratiti dostojanstvo, a starim omogućiti da starost zaista dožive kao vrijeme ubiranja plodova višedecenijskog rada.

Ne radi evropske perspektive, nego radi nas, moramo smanjiti javnu potrošnju i novac preusmjeriti u povećanje konkurentnosti i podizanje na noge devastirane privrede i njenih aktivnosti, naučno-istraživački razvoj. Kao suvoj zemlji kiša, nama su potrebne strane investicije i novi investicioni ciklusi, kojih neće biti bez stabilizacije političkih prilika. To su osnovne pretpostavke za smanjenje nezaposlenosti i zaustavljanje povećanja siromaštva.

“Bogataš se i u tuđini osjeća kao kod kuće, a siromah je tuđin i u svojoj kući”, rekao je jedan mislilac. Zato, pozivamo sve nivoe vlasti da današnji dan bude prvi u uzastopnom nizu dana tokom kojih ćemo BiH graditi kao kuću svih njenih građana!

Hvala vam!